

JAARPLAN 2024

Lokaal Sociaal Beleid Vlaamse Gemeenschapscommissie

Inhoud

1	Situering.....	3
1.1	Een Vlaams decreet in een Brusselse context.....	3
1.2	Een integraal en inclusief lokaal sociaal beleid.....	3
1.3	Van plan naar uitvoering.....	4
2	Acties 2024 voor het lokaal sociaal beleid in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.....	5
	SD 1. Het verhogen van de toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening van het Nederlandstalig netwerk van gemeenschapsvoorzieningen en het aanpakken van onderbescherming via een geïntegreerd breed onthaal.....	5
	OD 1. 1. Elke Brusselaar die dat wil kan deelnemen aan het VGC-aanbod. Drempels om te participeren werken we zo veel mogelijk weg. We brengen drempels naar het sociale hulp- en ondersteuningsaanbod in kaart, en doen dit met bijzondere aandacht voor mensen die zich in een kwetsbare situatie bevinden en moedigen initiatieven aan die deze drempels trachten weg te werken.....	6
	OD 1.2. Rond Brusselaars met zorg- en ondersteuningsnoden bouwen we lokale netwerken. Hulp- en zorgverleners zijn georganiseerd via lokale welzijnscoördinatie. Ze zijn in zoveel mogelijk buurten aanwezig en zijn een aanspreekpunt voor Brusselaars en informele zorgkrachten.....	7
	OD 1.3. We werken verder aan werkvormen geïntegreerd breed onthaal op maat van verschillende Brusselse contexten in verschillende zones lokaal sociaal beleid en rollen dit zoveel als mogelijk uit.....	7
	OD. 1.4. De VGC zorgt voor de nodige omkadering om het geïntegreerd breed onthaal in Brussel maximale kansen te geven (vorming, informatiedoorstroom, structureren en faciliteren van overleg, uitwisseling met Vlaanderen).....	10
	OD 1.5. We investeren in kennisdeling en ervaringsuitwisseling met Vlaamse steden en gemeenten en met kennis- en onderzoekscentra in de academische wereld.....	10
	OD 1.6. Mensen in armoede worden beter ondersteund in hun toegang tot grondrechten, bijvoorbeeld via brugfiguren en vindplaatsgerichte initiatieven. Bijzondere aandacht gaat naar de situatie van kinderen, jongeren en gezinnen in armoede.....	11
	OD 1.7. We stimuleren initiatieven die meer Brusselaars helpen om hun sociale grondrechten te kunnen opnemen.....	11
	OD 1.8. Zorgverleners en organisaties kunnen goed inspelen op de enorme verscheidenheid van de Brusselaars, hun socio-economische of migratie-achtergrond, gender, seksuele oriëntatie, handicap of leeftijd.....	11
	OD 1.9. Het diversiteitshandelen binnen de hulp- en zorgverlening wordt gestimuleerd en initiatieven gericht op een meer cultuursensitieve zorg worden ondersteund.....	12
	SD 2. Het verhogen van de afstemming van het aanbod aan lokale sociale hulp- en dienstverlening van het Nederlandstalige netwerk van gemeenschapsvoorzieningen op de lokale behoeften.....	14

OD 2.1 Hulp- en dienstverleningsorganisaties werken samen zodat mensen doeltreffend geholpen worden:.....	14
SD 3. Het nemen van maatregelen die de vermaatschappelijking van de lokale sociale hulp- en dienstverlening ondersteunen, het stimuleren van vrijwillige en informele zorg en ondersteunen van vrijwilligerswerk.....	18
OD 3.1. Vrijwilligers groeien door een vrijwilligersbeleid op maat. We stimuleren en ondersteunen organisaties in het aantrekken van vrijwilligers, het werken met vrijwilligers en het differentiëren en diverser maken van hun vrijwilligersbestand.....	18
OD 3.2. De VGC zorgt voor ondersteuning bij het uitbouwen van kwaliteitsvolle buurtgerichte zorgnetwerken. Daarnaast worden organisaties ondersteund bij de omslag naar een meer vermaatschappelijkte zorg met bijzondere aandacht voor de effecten die er zijn voor mensen die zich in een kwetsbare situatie bevinden.....	19
OD 3.3. De VGC ondersteunt initiatieven die inzetten op vrijwillige en informele zorg.....	20
OD 3.4. Initiatieven die ervaringsdeskundigheid valoriseren of uitgewerkt zijn vanuit het perspectief van patiënten, mantelzorgers of hulpvragers worden aangemoedigd.....	20
SD 4. Het ondersteunen van methodieken die de betrokkenheid en inspraak van burgers in het lokaal sociaal beleid bewerkstelligen.....	21
OD 4.1. Vraagstukken vanuit het lokaal sociaal beleid worden geïntegreerd in VGC-brede participatieprocessen. Waar nodig worden bijkomende participatieve trajecten opgezet en aangepaste methodieken uitgewerkt in partnerschap met het werkveld. Vanuit het lokaal sociaal beleid wordt ingezet op het bereiken van (potentiële) gebruikers van het hulpverleningsaanbod en mensen met zorgnoden en in het bijzonder naar mensen die zich in een kwetsbare situatie bevinden.....	21
OD 4.2. De zorgnoden van Brusselaars vormen de toetssteen van ons welzijns- en gezondheidsbeleid. Vanuit het lokaal sociaal beleid wordt ingezet op het bereiken van (potentiële) gebruikers van het hulpverleningsaanbod en mensen met zorgnoden en in het bijzonder naar mensen die zich in een kwetsbare situatie bevinden.....	21
OD 4.3. De adviesraad Welzijn en Gezondheid is geïnformeerd over het lokaal sociaal beleid, adviseert de VGC bij het maken van strategische keuzes en is het instrument bij uitstek om een goede wisselwerking te genereren tussen de eerstelijnszone BruZEL en de ontwikkelingen binnen het lokaal sociaal beleid.....	22
OD 4.4. De VGC gaat in gesprek met mensen die ervaring hebben met een leven in armoede en houdt rekening met hun perspectief.....	22
3 Een sterk gedeeld verhaal.....	22
4 Begroting 2024.....	23

1 Situering

1.1 Een Vlaams decreet in een Brusselse context

Het lokaal sociaal beleid is het geheel van acties die lokale besturen en andere actoren ondernemen om alle inwoners van een gemeente/stad toegang te geven tot de sociale grondrechten.

In het decreet Lokaal Sociaal Beleid (LSB) (2018) van de Vlaamse Gemeenschap staan centraal:

- een maximale toegankelijkheid van de lokale sociale hulp- en dienstverlening,
- het realiseren van sociale grondrechten,
- de ontwikkeling van een geïntegreerd breed onthaal (GBO) en
- het ondersteunen van vrijwillige en informele zorg in het kader van de vermaatschappelijking van de zorg centraal. Bovendien regelt het decreet zowel gemeenschaps- als gewestaangelegenheden.

De kern van het Vlaamse decreet, namelijk de erkenning van de lokale besturen als kernactor in het voeren van een integraal en inclusief sociaal beleid, maakt van Brussel per definitie een buitenbeentje. Het is namelijk, net als het voorgaande decreet, niet van toepassing op de lokale overheden in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad (verder Brussel). Vanuit die optiek voorziet Artikel 2 van het decreet Lokaal Sociaal Beleid een totstandkoming van een convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). De VGC kreeg met andere woorden de zogeheten ‘regierol’ in handen voor de vertaling en toepassing van het Vlaams decreet in Brussel-Hoofdstad en de bijbehorende Vlaamse beleidsprioriteiten”. Het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VGC werd afgesloten op 28 september 2018 voor een onbepaalde duur.

1.2 Een integraal en inclusief lokaal sociaal beleid

De algemene doelstelling van het lokaal sociaal beleid van de VGC is de ontwikkeling van een integraal en inclusief lokaal sociaal beleid in Brussel.

- Met ‘**integraal**’ wordt bedoeld dat een lokaal sociaal beleid horizontaal moet zijn, en dat dus intersectorale en beleidsdomeinoverschrijdende **verbindingen** worden gelegd.
- Met ‘**inclusief**’ wordt bedoeld dat beleid op de reguliere beleidsdomeinen aandacht moet hebben voor de **effecten** van dat beleid op kwetsbare groepen, zodat hun maatschappelijke participatie op deze domeinen versterkt kan worden.

Het convenant stelt **vier resultaatsgebieden** voorop voor de verdere ontwikkeling van het lokaal sociaal beleid in Brussel. Deze vier strategische doelstellingen situeren zich onder beleidsdoelstellingen 4 en 6 van het strategische meerjarenplan 2021-2025 van de VGC (SMJP) (zie bijlage).

1. **Strategische doelstelling 1:** Het verhogen van de toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening van het Nederlandstalig netwerk van gemeenschapsvoorzieningen en het realiseren van geïntegreerd breed onthaal;

2. **Strategische doelstelling 2:** Het verhogen van de afstemming van het aanbod aan lokale sociale hulp- en dienstverlening van het Nederlandstalig netwerk van gemeenschapsvoorzieningen op de lokale behoeften;
3. **Strategische doelstelling 3:** Het omgaan met de nieuwe context van vermaatschappelijking van de zorg, het stimuleren van initiatieven van vrijwillige en informele zorg én het bieden van ondersteuning voor het vrijwilligerswerk;
4. **Strategische doelstelling 4:** Het ondersteunen van methodieken die de betrokkenheid en inspraak van burgers in het lokaal sociaal beleid bewerkstelligen.

1.3 Van plan naar uitvoering

Om te komen tot een sterke vertaling en toepassing van het decreet dienen we rekening te houden met de Brusselse realiteit en haar uitdagingen. Het realiseren van bovengenoemde resultaatgebieden gebeurt tegen een achtergrond die sterk verschilt van die van de gemiddelde Vlaamse stad of gemeente. Zowel socio-demografische, economische als bestuurlijke factoren spelen hierbij een belangrijke rol.

De VGC werkte voor elk van de vier resultaatgebieden een aantal operationele doelstellingen uit die opgenomen werden in het meerjarenplan Lokaal Sociaal Beleid 2021-2025.

In dit jaarplan 2024 concretiseren we wat we gaan doen om deze vooropgestelde doelstellingen te behalen. Sommige acties zijn weerkerend omwille van hun blijvend belang. Andere acties zijn nieuw en krijgen vorm als een test of pilootproject.

Om de vier resultaatgebieden te realiseren ligt de focus doorheen het jaarplan op:

- de regie en de ondersteuning die de VGC zal bieden in 2024;
- de opdrachten die we in het kader van ondersteuning toevertrouwen aan het Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg (Kenniscentrum WWZ).

Het lokaal sociaal beleid van de VGC wordt uiteraard in uitvoering gebracht in het ruimere welzijns- en gezondheidsbeleid van de VGC. Dit vertaalt zich in tal van flankerende doelstellingen die omschreven werden in het SMJP van de VGC 2021-2025 en die we niet opnemen in dit jaarplan. Een aantal nieuwe initiatieven binnen dit flankerend beleid worden wel opgenomen in dit plan, omdat ze een nauwere opvolging vanuit het lokaal sociaal beleid vereisen in functie van uitrol, evaluatie en mogelijke bijsturing.

2 Acties 2024 voor het lokaal sociaal beleid in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad

SD 1. Het verhogen van de toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening van het Nederlandstalig netwerk van gemeenschapsvoorzieningen en het aanpakken van onderbescherming via een geïntegreerd breed onthaal

Een goede toegang tot het beschikbare hulp- en dienstverleningsaanbod, zorgt voor een betere toegang tot sociale grondrechten voor mensen die hiervan verstoken blijven.

Belangrijk hierbij zijn strategische vindplaatsen waar het bestaande welzijnsaanbod sterker gelinkt kan worden aan de bestaande setting. Hulp, zorg en ondersteuning bevinden zich best in de nabije omgeving van mensen. Het is daarom belangrijk om verbinding te creëren tussen iedereen die in de buurt actief is rond welzijn en gezondheid.

In 2024 willen we de fundamenteën van het Brussels geïntegreerd breed onthaal (GBO) verstevigen door een sterk partnerschap tussen decretale en faciliterende actoren die zich scharen achter een gezamenlijke missie en visie om onderbescherming van de Brusselaar tegen te gaan.

Het Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg voert met het oog op het realiseren van deze doelstelling een aantal opdrachten uit met betrekking tot het ontwikkelen van expertise rond divers en inclusief werken.

Een inclusiever beleid via bewustzijn van de leefwereld van mensen in kwetsbare situaties

- De VGC werkt samen met organisaties die dicht bij mensen in armoede staan, om het N-aanbod beter te laten aansluiten op de noden van niet of moeilijker bereikbare doelgroepen en hebben hierbij aandacht voor de complexe factoren die de toegang tot het aanbod bemoeilijken zoals precaire leefomstandigheden, culturele drempels, gebrek aan informatie op maat,...
- Begin 2023 kende de VGC aan de 8 verenigingen waar armen het woord nemen een structurele subsidie van elk 65.000 EUR toe om hun basiswerking te versterken. De door de Vlaamse Gemeenschap erkende verenigingen waar armen het woord nemen hebben op die manier iets meer slagkracht om in de specifieke Brusselse grootstedelijke context die gekenmerkt wordt door hoge armoedecijfers hun basiswerking te garanderen. Met de 8 verenigingen werd een meerjarenplan 2023-2025 afgesloten om hun laagdrempelige werking te valoriseren. Deze uitbreiding van het n-netwerk vormt een belangrijke bouwsteen om in beleidsvoering het perspectief van mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties binnen te brengen..
- De VGC werkt bij de uitwerking van dit plan waar relevant samen met het Brussels Platform Armoede en de verenigingen waar armen het woord nemen om bij belangrijke beleidskeuzes de mening van mensen in armoede te kennen. Het partnerschap tussen de armoedeverenigingen en de VGC wordt ook versterkt op het vlak van beleidswerk.

OD 1. 1. Elke Brusselaar die dat wil kan deelnemen aan het VGC-aanbod. Drempels om te participeren werken we zo veel mogelijk weg. We brengen drempels naar het sociale hulp- en ondersteuningsaanbod in kaart, en doen dit met bijzondere aandacht voor mensen die zich in een kwetsbare situatie bevinden en moedigen initiatieven aan die deze drempels trachten weg te werken.

Toegankelijkheid van het bestaand aanbod van het n-netwerk

- De VGC onderzoekt op welke manier de digitale toegankelijkheid van de digitale dienstverlening versterkt kan worden zodat de meest kwetsbare doelgroepen, de nodige toegang, vaardigheden en ondersteuning krijgen om te kunnen participeren in een digitaal aanbod. In dit kader volgt de VGC twee pilootprojecten in de City Deal E-inclusion by design op. De City Deal brengt, onder leiding van Stad Gent/District 09 en het KCVS, de 13 centrumsteden en de VGC samen om expertise op te doen over human-centered design (service design) en experimenten op te zetten met eigen digitale diensten. In 2024 brengen we vanuit het lokaal sociaal beleid mee aan de vormgeving van de City deal e-inclusie door onze expertise in te brengen.
- **Pilootproject 1:** Uit het recent opgestelde rapport over de doorlichting van het inschrijvingsproces voor eigen aanbod van vrijetijds- en vakantieactiviteiten van de VGC werden een aantal prioritaire acties bepaald voor het digitale inschrijfplatform. Eén van de hoofddoelstellingen van deze oefening is het verhogen van de toegankelijkheid en ervoor te zorgen dat meer mensen dit platform op een gemakkelijke manier kunnen gebruiken. Dit gebeurt vooral door mogelijke (digitale) drempels die burgers ervaren om zich in te schrijven in kaart te brengen. We vertrekken hierbij van zowel algemene gebruikerservaringen als gebruikerservaringen van diverse (kwetsbare) groepen.

Tijdens dit traject kwamen ook elementen naar boven die los stonden van technische aanpassingen in het inschrijvingsplatform vereisten (vb. aanpassen van het taalniveau, ondersteuning van intermediairs om te faciliteren bij inschrijvingen van hun doelgroep,...). Deze werden gebundeld in een actieplan zodat een aantal werven al opgestart kunnen worden.

- **Pilootproject 2:** De ontwikkeling en publicatie van een overkoepelende toegankelijke website en bijhorende huisstijl die het bestaande dienstenaanbod van de 19 lokale dienstencentra samenbrengt en ontsluit voor de Brusselaar. De site is opgebouwd om een antwoord te bieden op de wensen van de burger over de lokale dienstencentra heen: warme maaltijden aan huis, hulp om boodschappen te doen, vervoer, zaalreservatie, andere mensen ontmoeten,... Daarnaast biedt de ontwikkeling van de nieuwe website de opportuniteit om de zichtbaarheid van de lokale dienstencentra te verhogen door de introductie van een nieuwe huisstijl voor zowel de website als fysieke communicatie. Deze opdracht is het tweede pilootproject van de VGC in de City Deal E-inclusion by design. De City Deal brengt, onder leiding van Stad Gent/District 09 en het KCVS, de 13 centrumsteden en de VGC samen om expertise op te doen over human-centered design (service design) en experimenten op te zetten met eigen digitale diensten.

- De VGC bereidt een projectoproep voor ICT-materiaal voor de 19 lokale dienstencentra en 8 erkende armoedeverenigingen voor om het risico op digitale uitsluiting bij kwetsbare groepen te verkleinen en de toegang tot gratis internet voor de Brusselaar te verzekeren. Van daaruit kan gepaste ondersteuning geboden worden om de digitale vaardigheden en zelfredzaamheid te vergroten. Tegelijkertijd wordt er ook geïnvesteerd in de opwaardering van de informatica-infrastructuur voor het personeel van deze lokale actoren.
- Digitale exclusie leidt ook tot een grotere afhankelijkheid van anderen. Wanneer men middelen of vaardigheden ontbreekt om gebruik te maken van digitale dienstverlening en wanneer de niet-digitale dienstverlening niet toegankelijk genoeg is, wordt men genoodzaakt om hulp te vragen aan anderen. De VGC zoekt voor het eigen VGC-aanbod naar oplossingen en alternatieven voor digitale dienstverlening voor wie niet digitaal vaardig is, cfr. de bestaande laagdrempelige fysiek toegankelijke informatiepunten die werden geïnstalleerd in bestaande ontmoetingsplaatsen (o.a. gemeenschapscentra, trage balie Muntpunt, bibliotheken, JC Aximax, Comenius en Nieuwland). Ook zoekt de VGC samen naar oplossingen voor een zo hoog mogelijke bereikbaarheid te garanderen van diensten in het kader van een toegankelijke kwaliteitsvolle hulp- en dienstverlening. Vanuit het lokaal sociaal beleid, organiseren we de werkgroep armoede binnen de VGC die o.m. dit initiatief monitort.
- In 2024 moedigen we welzijns- en gezondheidspartners aan om een vorming toegankelijke communicatie te volgen, die de VGC aanbiedt. *“Wilt u een divers Brussels publiek bereiken? Mensen met een basiskennis Nederlands, kortgeschoolden, mensen in armoede? Hoe past u uw folders, website, presentaties of gesprekken aan?”* Er zal in de toekomstige vormingen meer aandacht gaan naar verschillende doelgroepen. De tips die in de vormingen Toegankelijk Nederlands aan bod komen, zijn namelijk niet alleen nuttig zijn voor niet-Nederlandstaligen maar ook voor kortgeschoolden, mensen in stressvolle situaties, mensen met autisme of andere neurologische aandoeningen. Scholingsgraad, geletterdheid, stressvolle leefomstandigheden ... zijn factoren in een armoedebeleid.

OD 1.2. Rond Brusselaars met zorg- en ondersteuningsnoden bouwen we lokale netwerken. Hulp- en zorgverleners zijn georganiseerd via lokale welzijnscoördinatie. Ze zijn in zoveel mogelijk buurten aanwezig en zijn een aanspreekpunt voor Brusselaars en informele zorgkrachten.

- De VGC behoudt het overzicht op soortgelijke projecten die ontwikkeld worden in de grootstad en in Vlaanderen op en die gelijkaardige doelstellingen nastreven. In 2024 stelt de VGC zich op als actieve en betrokken actor in Brusselse netwerken om op die manier maximaal kennis te delen en samen te werken: aanwezigheid op Vlaamse congressen en Brusselse studiedagen, deelname veranderaars in de vijf zorgzones i.k.v. de uitrol van het Geïntegreerd Welzijns- en Gezondheidsplan van de Gemeenschappelijke en de Franstalige Gemeenschapscommissie (zie verder), deelname aan het zorgwijkoverleg van eerstelijnszone BruZEL, de sociale coördinaties van de OCMW's in de pilotregio van het GBO Welzijnsvragen op School, bilateraal overleg met andere overheden,...

OD 1.3. We werken verder aan werkvormen geïntegreerd breed onthaal op maat van verschillende Brusselse contexten in verschillende zones lokaal sociaal beleid en rollen dit zoveel als mogelijk uit.

Met het Geïntegreerd Breed Onthaal in Brussel (GBO) werken we duurzaam aan het verlagen van drempels voor mensen zodat zij de nodige hulp en ondersteuning krijgen. De VGC werkt samen met de betrokken GBO-partners, vanuit de lokale bevindingen en goede praktijken, verder aan een gemeenschappelijke visie en strategie van het Brusselse GBO en laat zich hierbij voeden met het ervaringsperspectief van Brusselaars in een kwetsbare situatie en expertise van andere partners.

In 2023 liepen er twee GBO-projecten, gefinancierd met extra middelen van de Vlaamse overheid, meer bepaald het GBO-project voor Oekraïense vluchtelingen en het GBO-project 'Welzijnsvragen op School'.

De projectperiode van het GBO-project dat een toegankelijk en kwaliteitsvol hulp- en dienstverlening garandeert ten aanzien van Oekraïense vluchtelingen loopt af eind 2023. Toch zullen we trachten te bestendigen, ook zonder projectmedewerker, wat opgebouwd werd. Daarnaast bekijken we in 2024 wat dit project ons geleerd heeft. Sterk aan dit project was dat de noden van de doelgroep leidend waren om een hulp- en dienstverleningsaanbod te voorzien dat hier zo dicht mogelijk op aansloot. Dit vroeg een constante aandacht omdat er een evolutie in deze noden merkbaar was. In 2024 onderzoeken we hoe we deze werkwijze kunnen verbreden.

Een volledige overzicht van de jaaracties voor 2024 van het tweede GBO-project 'Welzijnsvragen op School' opnemen, overstijgt dit actieplan LSB. Wel staan we in dit jaarplan LSB 2024 stil bij die acties die een versterkte inzet vragen, naast de enveloppesubsidie van de loonkost van de projectcoördinator 'Welzijnsvragen Op School'.

De VGC investeerde in 2022 (1 juni 2021 tot en met 30 oktober 2022) en in 2023 in een begeleidingsopdracht van de Stuurgroep GBO. De belangrijkste lessen in de uitbouw van het GBO worden leidende principes de komende jaren.

In samenspraak met de andere partners van de Stuurgroep GBO werkt de VGC begin 2024 een traject uit naar een doorstart van het GBO, met focus op het eigenlijke samenwerkingsverband op niveau van de reguliere werkingen van desbetreffende organisaties. Dit betekent concreet dat we in 2024 actief zullen werken op zes assen:

1. **Een verdere toenadering tussen de betrokken partners en verdieping (verankering) van de samenwerking** zodat de meerwaarde van het werken als GBO beter gerealiseerd wordt. Naast een verdieping rond gegevensdeling zal in 2024 de klemtoon liggen op het bepalen van factoren die bijdragen aan een snellere en warmere doorverwijzing.
2. **Realiseren van de dialoog met mensen uit de doelgroep.** Aan de hand van de gebruikersreis bekijken we de onthaalfloor van een aantal cliënten die met meerdere welzijns- en zorgorganisaties in contact staan. Dit traject wordt uitgewerkt in samenwerking met de Verenigingen Waar Armen Het Woord Nemen.
3. **Het positioneren van het GBO binnen het Brusselse hulpverleningslandschap.** Het GBO kenmerkt zich als een netwerkorganisatie. We onderzoeken wat de volgende logische stappen zijn van een verdere uitbouw, trouw blijvend aan de functies en werkingsprincipes van het GBO.

Het gegeven dat er verschillende initiatieven onderbescherming willen tegengaan, maakt het landschap voor de doelgroep nog complexer indien er niet aan de basis wordt samengewerkt. Het bestaan van verschillende lokale initiatieven op wijkniveau die inzetten op gelijkaardige doelstellingen naast mekaar kan dus een extra belasting betekenen voor

organisaties die in deze wijken een werking hebben. We onderzoeken hoe we hier op een gedegen manier mee om gaan en blijven investeren in bekendmaking van het GBO in Brussel. Daarnaast bekijken we ook hoe gegevens uitgewisseld kunnen worden.

- Als VGC behouden we het helikopterzicht op goede initiatieven en acties in ontwikkeling om kansen tot samenwerking te grijpen. Op die manier bouwen we aan een coherent en integraal welzijns- en zorgaanbod voor de Brusselaar.
  - o Een eerste concrete actie is dat we het digitaal communicatieplatform van het zorgwijkoverleg zo veel als mogelijk enten op het reeds bestaande Teamskanaal van het GBO. Doen we dit niet riskeren we versnippering van bestaande communicatiekanalen, wat niet werkbaar is voor de professionals.
  - o We bekijken wat we oa. van de Lokale Welzijns- en Gezondheidscontracten kunnen leren en vice versa.
  - o We behouden het zicht op Brusselse gelijkaardige initiatieven die uitgerold worden (brugfiguren zoals RAQs, Community Health Workers, Mirjam, zorgwijkoverleggen,...) en zoeken hier naar aanknopingspunten.

In 2024 willen we de aanwezigheid van het GBO in Brussel vergroten door een aanbod te ontwikkelen naar het bredere n-werkveld. Dit willen we doen door thematische bijeenkomsten/open vorming rond sociale grondrechten aan te bieden. In 2024 bepalen we de format van deze expertisedeling en organiseren we minstens 1 activiteit. De georganiseerde vorming van STEK Baskuul vormt hier de inspiratie voor verdere ontwikkeling. De materialen breed verspreiden, los van dit vormingsmodel vormt een bijkomende actie binnen dit kader.

4. **Reflecteren op de werking van de projecten en good practices destilleren. Hoe kunnen deze breder verspreid worden?**

- Binnen het lopende GBO-project ‘Welzijnsvragen Op School’ capteren we goede praktijken, om deze vervolgens ook weer elders in te kunnen zetten of te verspreiden, enerzijds binnen school-welzijnscontext, maar anderzijds maken we ook een vertaling naar andere beleidsdomeinen.

Het bewust reflecteren op hoe de praktijk binnen de projecten verloopt en welke good practices we hieruit kunnen destilleren, blijft belangrijk. Hierin ligt de meerwaarde van het GBO – wanneer dit achterwege blijft, beperkt het GBO zich immers tot het uitvoeren van enkele projecten op kleine schaal. Het vizier van de praktijk is gericht op good practices vatten en deze kennis verduurzamen.

- In 2024 creëren we nog meer de reflex om de door GBO-ontwikkelde producten (recht van de maand, hand-outs, tools,...) zichtbaar te maken en actief breder te verspreiden binnen het n-netwerk en in Vlaanderen.
- Daarnaast is een nieuwe verhoging van het covenant met CAW Brussel voorzien voor 2024 opdat zij sterker zouden kunnen inspelen op de vragen van ouders in een kwetsbare situatie/vindplaats scholen i.k.v. het geïntegreerd breed onthaal Welzijnsvragen Op School

---

¹ Met het project ‘welzijnsvragen op School’ wil de VGC de brug versterken tussen onderwijs en welzijn waarbij het zowel de samenwerking tussen beide sectoren als de samenwerking tussen de GBO-kernpartners onderling in de hand werkt. Meer en meer ouders in een kwetsbare situatie kloppen met hulpvragen aan bij het schoolpersoneel of scholen merken een nood aan ondersteuning op bij kinderen en ouders. De scholen fungeren als een ‘vindplaats’ van (verdoken) hulpvragen.

en zodat ook de actieradius van het GBO verder wordt uitgebreid naar minstens 1 nieuwe gemeente.

5. Het verfijnen en verankeren van de samenwerking van de (kern-)partners binnen het GBO

Voor een duurzame werking van het GBO is het nuttig dat de partners zich expliciet scharen achter een tekening van de (flexibele) netwerkorganisatie. Missie, visie en strategie kunnen wel degelijk uitgeschreven en door allen onderschreven worden. In de vorm van een engagementsverklaring, of door het gezamenlijk ondertekenen van de karakteristieken van de samenwerking binnen het GBO wordt er een fundament gelegd onder deze flexibele werking. Een fundament dat cruciaal is voor het verduurzamen van het GBO.

6. Bouwen aan de werking en strategie door het toekomstplan vanaf 2024.

Een belangrijke opdracht van de procesbegeleider in 2023 was het uittekenen van een toekomstplan waarbij missie en visie afgestemd zijn op de Brusselse realiteit en vertaald zijn naar een gewenste strategie voor de verdere verankering naar de toekomst toe. We starten met de uitvoering van dit toekomstplan, gericht op het structureel verankeren van de werking van het GBO in het Brusselse werkveld.

OD. 1.4. De VGC zorgt voor de nodige omkadering om het geïntegreerd breed onthaal in Brussel maximale kansen te geven (vorming, informatiedoorstroom, structureren en faciliteren van overleg, uitwisseling met Vlaanderen).

- Omwille van de specificiteit van de uitrol van het geïntegreerd breed onthaal (GBO) in de Brusselse grootstedelijke context, neemt de VGC de regierol in de verdere uitbouw van het GBO Brussel. De lopende projecten stellen ons in staat om de nodige criteria en voorwaarden te formuleren die vertaald kunnen worden naar missie, visie, verdere samenwerking en onderbouw van het GBO. Zo kan verankerd worden wat op projectniveau gerealiseerd wordt.
  - De VGC initieert de stuurgroep geïntegreerd breed onthaal en volgt zo de voortgang van het samenwerkingsverband op. Waar nodig worden impulsen gegeven om de gemeenschappelijke doelstellingen te bereiken.
  - De VGC bewaakt de werkzaamheden binnen het lopende GBO-project 'Welzijnsvragen op school' en de ruimere acties binnen GBO.
  - De VGC volgt de ontwikkelingen m.b.t. het GBO op Vlaams niveau op en onderhoudt hiervoor nauw contact met de Vlaamse overheid en partners. We informeren de Brusselse partners over vormingen, studiedagen en publicaties m.b.t. het thema.
  - De VGC stimuleert kennisdeling, kruisbestuiving en wisselwerking zowel op het niveau van de stuurgroep als op het niveau van de projecten. Waar nodig organiseren we bijkomende informatie- en uitwisselingsmomenten om zo de bekendheid en het eigenaarschap van het GBO in Brussel te vergroten, zowel intern als extern.

OD 1.5. We investeren in kennisdeling en ervaringsuitwisseling met Vlaamse steden en gemeenten en met kennis- en onderzoekscentra in de academische wereld.

- De VGC volgt de werkzaamheden van het regionaal platform Sterk Sociaal Werk BXL dat verder vorm geeft aan het actieplan Sterk Sociaal Werk. De VGC volgt de praktijken die ontwikkeld worden volgens de 5 krachtlijnen van het actieplan Sterk Sociaal Werk en zoekt

opportuniteiten om het sociaal werk in Brussel te versterken met als doel de mensenrechten en sociale grondrechten voor iedereen te realiseren. Het regionaal platform Sterk Sociaal Werk BXL legt de focus op het verbinden en inspireren van sociale professionals uit Brussel.

- De VGC volgt de uitwisseling met Vlaamse steden en gemeente op, onder meer door een actief lid te zijn van het door Sam vzw opgestelde Teams-platform GBO Community.

OD 1.6. Mensen in armoede worden beter ondersteund in hun toegang tot grondrechten, bijvoorbeeld via brugfiguren en vindplaatsgerichte initiatieven. Bijzondere aandacht gaat naar de situatie van kinderen, jongeren en gezinnen in armoede.

- Reeds opgebouwde expertise van de VGC gesubsidieerde projecten 'Schoolpoortwerking' van Vrienden van 't Huizeke en Connect van I-mens worden ingebracht in het GBO project 'Welzijnsvragen op School'. In 2023 gebeurde dit door een uitwisseling die hernomen zal worden in 2024.
- Het Kenniscentrum WWZ initieert de **werkgroep Inclusief Brussel** die het Brussels Platform Armoede, de verenigingen waar armen het woord nemen, SAAMO Brussel en CAW Brussel samenbrengt rond toegang tot de zorg voor mensen in armoede en het bestrijden van sociale uitsluiting. In 2024 zet deze werkgroep het traject om concrete invulling te geven aan het begrip digitale inclusie verder via allerlei sensibiliseringstools (cahier, podcast, film). Daarnaast wordt met de werkgroep Inclusief Brussel een thema bepaald aangaande armoedebestrijding waar we de volgende drie jaar specifieke aandacht zullen aan besteden.

OD 1.7. We stimuleren initiatieven die meer Brusselaars helpen om hun sociale grondrechten te kunnen opnemen.

- In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ligt het aantal erkenningen handicap een stuk lager dan in de andere gewesten. De VGC versterkt in 2024 het Brussels aanmeldingspunt voor Personen met een handicap om meer vindplaatsgericht te kunnen werken naar kinderen en jongeren met een vermoeden van handicap. Op die manier worden waar nodig meer kinderen, jongeren en hun gezinnen toegeleid naar een erkenning van hun handicap wat voor hen rechten opent.

OD 1.8. Zorgverleners en organisaties kunnen goed inspelen op de enorme verscheidenheid van de Brusselaars, hun socio-economische of migratie-achtergrond, gender, seksuele oriëntatie, handicap of leeftijd.

- De VGC stimuleert armoede- en diverssensitief werken bij professionals in het N-netwerk, waaronder het eigen personeel via vorming, sensibilisering en ontsluiting van bestaande expertise binnen het n-netwerk. In het voorjaar 2024 organiseren één vormingsdag voor nieuwe VGC-medewerkers (max. 30p). We ontwikkelen een armoede- en superdiverssensitieve vorming op maat van Brussel, om het proces van bewustwording te realiseren bij ieder VGC-personeelslid over de drempels voor personen in armoede/superdiversiteit en de kracht/rol van de VGC hierin. Eind 2024 wordt de ontwikkelde vormingsdag voor eigen VGC-personeel geëvalueerd en wordt bekeken hoe dit aanbod kan opgenomen worden in het nieuwe leerplatform van de VGC.
- In 2024 onderzoekt de VGC de ondersteuningsnaden van de intermediairs van welzijns- en gezondheidsorganisaties met betrekking tot armoede- en superdivers werken in hun

organisatie en lanceert de VGC een pilootproject waar organisaties kunnen intekenen op een aanbod op maat, dat mede ontwikkeld wordt met doelgroeporganisaties die dit perspectief kunnen binnenbrengen. In een eerste fase lopen we een traject met de Brusselse lokale dienstencentra.

- We promoten een voorjaars- en najaarsaanbod van activiteiten waar VGC-collega's op kunnen intekenen (beleefstages bij eerstelijnsorganisaties/VWAWN/...) en inspireren hen hiermee vanuit het Brusselse welzijnsveld.
- De VGC ondersteunt het Kenniscentrum WWZ voor het initiëren en ontwikkelen van praktijken aangaande divers en inclusief werken in samenwerking met Brusselse voorzieningen en initiatieven: met de kijkstages (korte meeloopstage van een dag) beoogt het Kenniscentrum WWZ een kennismaking tussen organisaties en/of sectoren door een echte onderdompeling in elkaars werkveld. Deze kijkstages zijn gericht op medewerkers in het brede landschap van welzijn, wonen, zorg en gezondheid. Het Kenniscentrum WWZ werkt hiervoor samen met Bru-Stars en BruZEL. Bru-Stars nodigt hierbij ook alle personen uit die werken met kinderen en jongeren met een psychische kwetsbaarheid en hun context. BruZEL spreekt hun netwerk van zorg- en gezondheidsprofessionals binnen de eerste lijn aan. De website bijeinander.brussels wordt up-to-date gehouden en eventueel aangepast indien er (technische) fouten worden vastgesteld. Er wordt ook uitwisseling mogelijk met Vlaamse partners via een koppeling met het platform Vreemdgaan-Wissellieren.
- Het Kenniscentrum WWZ heeft een modulair vormingsaanbod dat hulpverleners helpt om meer divers-sensitief te werken, waaronder
  - De vorming Intersections Kruispuntdenken in de Praktijk.
  - De vorming Cultuursensitieve Zorg.
  - Begeleiding bij de tool 'meetladder diversiteit'.
  - Begeleiding bij de Persona-tool.

Deze vormingen worden soms aangeboden in samenwerking met andere organisaties die complementaire expertise kunnen aanbieden. We bekijken of het modulaire vormingsaanbod ook sectorspecifiek kan worden aangeboden aan bijvoorbeeld de lokale dienstencentra.

OD 1.9. [Het diversiteitshandelen binnen de hulp- en zorgverlening wordt gestimuleerd en initiatieven gericht op een meer cultuursensitieve zorg worden ondersteund.](#)

- Het Kenniscentrum WWZ organiseert de **reflectiegroep Cultuursensitieve Zorg** met Brusselse experts in het thema cultuursensitieve zorg en diversiteit. Binnen deze reflectiegroep wordt ervaring met betrekking tot inzichten, methodieken, goede praktijken gedeeld en worden concrete werkpistes ontwikkeld om te komen tot meer cultuursensitiviteit en een aanbod dat beter is afgestemd op de noden van Brusselaars in al hun diversiteit. In 2023 werd een [Leertraject Inclusieve Zorg en Welzijn](#) ontwikkeld ism met een aantal partners van de Reflectiegroep. Dit traject bestaat uit 5 sessies met als doel tot verduurzaming van het inclusiebeleid te komen binnen de organisatie en gaat van start in 2024. De VGC participeert aan deze reflectiegroep vanuit het lokaal sociaal beleid en het integratiebeleid.

- Het Kenniscentrum WWZ breidt het aanbod van de korte vorming Cultuursensitieve zorg uit met een intervisiedeel waarbij hulpverleners kunnen uitwisselen over casussen. Daarnaast wordt ook de expertise over cultuursensitieve en handicapsensitieve ondersteuning vanuit het leertraject CuSeHa gebruikt om vorm te geven aan deze vorming cultuursensitieve zorg.

SD 2. Het verhogen van de afstemming van het aanbod aan lokale sociale hulp- en dienstverlening van het Nederlandstalige netwerk van gemeenschapsvoorzieningen op de lokale behoeften

Een speerpunt van het welzijns- en gezondheidsbeleid van de VGC is het aanbod van lokale sociale hulp- en dienstverlening op elkaar en op lokale noden af te stemmen. De VGC voert een beleid dat flankerend is aan dat van de Vlaamse Gemeenschap en zet daarbij sterk in op noden eigen aan de Brusselse grootstedelijke context.

Samenwerking is één van de rode draden die doorheen het strategisch meerjarenplan 2021-2025 van de VGC loopt. Brussel kunnen we enkel vormgeven door samen te werken met andere overheden, organisaties, bedrijven en burgers: binnen en buiten de grenzen van het Brussels hoofdstedelijk gewest;. Samenwerking is daarom altijd het uitgangspunt van de VGC.

De VGC staat heel dicht bij het Nederlandstalig netwerk van gemeenschapsvoorzieningen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad en heeft een sterke traditie in het organiseren en faciliteren van overleg en samenwerking. We blijven hierbij waakzaam voor signalen vanuit het werkveld. Vanuit het lokaal sociaal beleid vinden we het belangrijk om linken te leggen met andere lokale netwerken zoals de eerstelijnszone BruZEL, de lokale gezinsondersteunende netwerken van het Huis van het Kind, en de bicommunautaire welzijns- en zorgnetwerken erkend door de GGC op de eerste lijn.

OD 2.1 Hulp- en dienstverleningsorganisaties werken samen zodat mensen doeltreffend geholpen worden:

- **Signalen worden gecapteerd via de lokale en bovenlokale netwerken die geïnitieerd of gefaciliteerd worden door de VGC. Het lokaal sociaal beleid detecteert de opportuniteiten en noden, legt waar mogelijk verbindingen en faciliteert op basis hiervan nieuwe samenwerkingen.**
  - De VGC reageert alert op signalen vanuit het werkveld die via de verschillende sectorale platformen worden gegeven. Waar nodig wordt contact opgenomen met partners op het terrein om de situatie te onderzoeken en samen te zoeken naar mogelijke oplossingen.
  - We bundelen signalen vanuit verschillende overlegfora over de verschillende deeldomeinen van Welzijn en Gezondheid (IROJ, BROG, overleg lokale dienstencentra, ...) om een volgend meerjarenplan te voeden.
Samen met Brusselse praktijkwerkers werken we zo, binnen onze mogelijkheden, aan oplossingen voor structurele problemen. Deze signaallijst wordt vervolledigd met noden en aandachtspunten die werkveldpartners met een signaalfunctie (o.m. Kenniscentrum WWZ en Huis voor Gezondheid), en organisaties die werken vanuit ervaringskennis (o.m. armoedeverenigingen, gebruikersverenigingen). Zo werken we in 2024 aan een oefening met o.a. de BROG-stuurgroep om prioritaire noden en signalen, doelstellingen te formuleren waar het BROG een meerwaarde in kan betekenen. We leggen linken met signalen uit andere overlegplatformen zoals het IROJ, BRUZEL, ROTB,...

- De VGC volgt in samenwerking met de Adviesraad Welzijn en Gezondheid de signalenlijst op en onderneemt prioritaire acties, met focus op de draagkracht van het huidige zorgpersoneel en het verhogen van de aantrekkelijkheid van het beroep “Brusselse hulp/zorgverlener”.
- **Samenwerking met andere Brusselse overheden is essentieel. Er wordt ingezet op samenwerking met de lokale besturen (gemeente en OCMW) en op gewestelijk vlak wordt naar afstemming gezocht met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.**
  - De komst van het Geïntegreerd Welzijns- en Gezondheidsplan (GWGP) van GGC en COCOF in 2022 zorgt voor een hertekening van de samenwerking tussen de verschillende overheden m.b.t. welzijns- en gezondheidsthema’s. Vanuit de VGC trachten we n.a.v. deze reorganisatie zoveel mogelijk structurele samenwerking uit te bouwen m.b.t. de verschillende thema’s. Dit gebeurt door aanwezigheid in thematische werkgroepen (zoals bijvoorbeeld preventie, toegang tot rechten) maar evenzeer via een structurele vertegenwoordiging in de structuren die de uitrol van het plan ondersteunen. Armoede bezet een voorname plaats in het plan.
  - In de concretisering van het Brussels armoedebeleid op lange termijn wil de VGC verder gaan op dit elan van beleidsmatig samenwerken en de inspanningen opdrijven. In dit kader:
    - volgen we de uitrol van de acties op, die zich situeren op één van de vier bepaalde assen van het plan van de GGC en zoeken we naar mogelijke verbindingen. De **vier assen** zijn:
      1. De sociale en gezondheidsongelijkheden verminderen;
      2. De toegang tot rechten en diensten waarborgen;
      3. De structuur en de coördinatie van het aanbod van hulp- en zorgdiensten verbeteren;
      4. Gezamenlijk een geïntegreerd welzijns- en gezondheidsbeleid uitbouwen;
    - In 2024 nemen de VGC, het Kenniscentrum WWZ, eerstelijnszone BruZEL en het CAW Brussel deel aan de Brusselse Taskforce ‘Toegang tot rechten’. In 2024 zal er gewerkt worden rond ‘digitale exclusie’. De VGC garandeert een goede informatiedoorstroom tussen de werkgroep en de betrokken actoren uit het n-netwerk.
    - In 2024 volgt, net zoals in 2023, de VGC de ontwikkelingen in de vijf zorgbekkens van het GWGP verder op via aanwezigheid en met als doel om ons eigen lokaal sociaal beleid waar mogelijk hierop af te stemmen. Deze actieve deelname maakt het voor de VGC mee mogelijk om het lokaal sociaal beleid hier zo veel als mogelijk op af te stemmen, net als het lokaal gezondheidsbeleid dat hier deel van uit maakt.
    - Het Kenniscentrum WWZ en het Huis voor Gezondheid maken deel uit van het ledenforum dat de ontwikkelingen van het GWGP op regionaal niveau opvolgt en mee vorm geeft.

- Er wordt ingezet op samenwerking met de OCMW's in de gemeenten waar we het GBO naar de praktijk omzetten, minstens in Jette, Koekelberg en Anderlecht.
  - De VGC gaat vanuit deelwerking Logo Brussel regelmatig in overleg met de GGC, om uit te wisselen over campagnes in voorbereiding en thema's. Op deze manier wordt er op een zo uniform mogelijke manier ingezet op gezondheidsbevordering en preventie van ziektes en worden gezondheidsongelijkheden met vereende krachten bestreden. We bevorderen op die manier basisrechten op het vlak van gezondheidszorg zoals toegang tot vaccinatie (in Brussel georganiseerd door de GGC).
  - Als VGC behouden we daarnaast het overzicht op nieuwe ontwikkelingen en acties door regelmatig overleg te plegen en af te stemmen met partners zoals het Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg, het Huis voor Gezondheid en eerstelijnszone BruZEL. Voor 2024 zal het Kenniscentrum, BruZEL en VGC in een traject van overleg een gezamenlijke positionering en taakverdeling vormgeven om op die manier het N-netwerk maximaal te betrekken en een plaats geven in de uitrol van het GWGP. We organiseren hiertoe structurele overlegmomenten.
- **De VGC-actieplannen lokaal sociaal beleid en kinderarmoedebestrijding worden op elkaar afgestemd.**
- Het [VGC-brede armoedeplan](#) is een groeiplan dat VGC-breed een aantal speerpunten rond armoedebestrijding formuleert voor de periode 2022-2025. De VGC treedt doorheen de verschillende acties in dit plan als initiatiefnemer maar ook als partner op, afhankelijk van haar positie als één van de aanwezige overheden in Brussel. Armoede raakt alle gemeenschapsbevoegdheden die ressorteren onder de VGC: onderwijs, cultuur, jeugd, sport, zorg en gezondheid, samenleven en diversiteit, stedelijk beleid,... wat zorgt dat de VGC heel wat hefboomen in handen heeft. Met een integrale en goed bereikbare, laagdrempelige dienstverlening willen we de Brusselaar in zijn kracht zetten en optimaal laten gebruik maken van het n-aanbod om de gevolgen van armoede te voorkomen, te bestrijden of te verzachten. In 2024 worden specifieke acties opgezet en bestaande acties versterkt, ieder werk maken van bestaande hefboomen die bestaan binnen de verschillende beleidsdomeinen. Lokaal Sociaal Beleid behoudt het vogelperspectief van het plan en bewaakt de voortgang van de acties. Er wordt bewaakt of er voldoende aandacht is voor participatie en het perspectief van de gebruiker, onderlinge kennisdeling en waar mogelijk verbreding van acties over verschillende domeinen heen zodat Brusselaars hun sociale grondrechten kunnen opnemen.
- **Er wordt verbinding gemaakt tussen de lokale gezinsondersteunende netwerken van het Huis van het Kind-Ket in Brussel en de netwerken die zich ontwikkelen binnen het lokaal sociaal beleid zoals het geïntegreerd breed onthaal.**
- Er wordt een trimestrieel overleg georganiseerd om de voortgang van beide plannen op elkaar af te stemmen.
  - Het kinderarmoedebestrijdingsplan van de VGC is onderdeel van het lokaal sociaal beleid van de VGC en van het VGC-brede armoedebestrijdingsbeleid. Er wordt actief afgestemd m.b.t. de integrale ondersteuning van gezinnen in hun toegang tot

rechten, het voeren van een inclusief beleid en de ontwikkeling van lokale netwerken.

- **De VGC zorgt voor structurele verbindingen tussen het lokale sociale hulp- en dienstverleningsaanbod, en de zich ontwikkelende eerstelijnszone BruZEL.**
  - De VGC maakt deel uit van de cluster lokale besturen in de zorgraad van eerstelijnszone BruZEL. De VGC legt waar mogelijk structurele verbindingen tussen de processen ter voorbereiding en ontwikkeling van de eerstelijnszone BruZEL en het geïntegreerd breed onthaal.
  - De VGC volgt de ontwikkelingen van het zorgwijkoverleg in Jette, Schaarbeek en Anderlecht die wordt georganiseerd in het kader van de eerstelijns Hervorming met als doel verbindingen te leggen tussen welzijn en gezondheid. De zorgwijkreferent heeft een verbindingsfunctie en helpt zorgverleners om vlot de weg naar elkaar te vinden zodat een burger met een zorg- en ondersteuningsnood de meest geschikte zorg krijgt. Als VGC bekijken we de mogelijkheden tot samenwerking, we bundelen krachten waar mogelijk.

SD 3. Het nemen van maatregelen die de vermaatschappelijking van de lokale sociale hulp- en dienstverlening ondersteunen, het stimuleren van vrijwillige en informele zorg en ondersteunen van vrijwilligerswerk.

Het decreet lokaal sociaal beleid schrijft voor dat de vermaatschappelijking van de lokale hulp- en dienstverlening moet worden gestimuleerd. Hierbij moet aandacht gaan naar het ondersteunen en stimuleren van vrijwillige en informele zorg. Informele zorg omvat zowel de zelfzorg, de mantelzorg als de zorg verleend door vrijwilligers. Je kan stellen dat iedereen die op regelmatige basis en als niet-professionele zorg- of hulpverlener zorg biedt aan een iemand met een zorgnood, aan informele zorg doet.

Vermaatschappelijking van de zorg vraagt om maatwerk: informele zorg en professionele zorg dienen complementair te zijn. Dat maatwerk vergt in een grootstedelijke context, waar bijvoorbeeld meer mensen alleen wonen en sociale netwerken minder evident zijn, extra inspanningen.

Acties om de vermaatschappelijking van de zorg in de hulp- en dienstverlening te ondersteunen, kruisen onvermijdelijk het pad van acties die inzetten op sociale verbondenheid, op vrijwillig engagement en op het bestrijden van eenzaamheid en sociaal isolement. Hetgeen we in het geschetste kader opzetten, start steeds met een goed begrip van wat mensen met zorgnoden en hun mantelzorgers nodig hebben.

OD 3.1. Vrijwilligers groeien door een vrijwilligersbeleid op maat. We stimuleren en ondersteunen organisaties in het aantrekken van vrijwilligers, het werken met vrijwilligers en het differentiëren en diverser maken van hun vrijwilligersbestand.

Het Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel (onderdeel van het Kenniscentrum WWZ) is het referentiepunt voor organisaties, (feitelijke) verenigingen, doorverwijzers en (kandidaat)vrijwilligers aangaande vrijwilligerswerk. Tegelijkertijd nemen ze een rol op als inspirator en stimuleren ze intersectorale ontmoetingen rond het werken met vrijwilligers. Via individuele begeleiding of procesbegeleiding speelt het Kenniscentrum WWZ in op specifieke behoeften en vragen van organisaties die willen stilstaan bij hun vrijwilligerswerking.

In het kader van het lokaal sociaal beleid neemt het Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel volgende concrete acties op:

- Het Kenniscentrum WWZ vertolkt de brugfunctie tussen Brusselse vrijwilligersorganisaties en kandidaat-vrijwilligers.
- Het Kenniscentrum WWZ versterkt en diversifieert de communicatiekanalen ter promotie van vrijwilligerswerk.
- Het Kenniscentrum WWZ vormt een schakel tussen Brusselse organisaties en doorverwijzers met een doelpubliek dat gebaat is met vrijwilligerswerk maar zelf moeilijk toegang vindt tot vrijwilligerswerk. Er worden acties opgezet die drempels wegwerken en zo vrijwilligerswerk mogelijk maken voor iedereen. De focus ligt op toegankelijke acties die mensen stimuleren om vrijwilligerswerk te doen, hen te empoweren, hun netwerk te versterken en de participatie te bevorderen (o.m. infopunt Vrijwilligerswerk, workshop 'voordelen vrijwilligerswerk' voor kandidaat-vrijwilligers, lespakket oefenkans Nederlands door vrijwilligerswerk...).

- Ook in 2024 vindt de Vrijwilligersmarkt Superdivers plaats in samenwerking met doorverwijzers zoals het Agentschap Integratie en Inburgering, Fedasil, CVO's... Deze vrijwilligersmarkt focust op toegankelijk vrijwilligerswerk voor nieuwkomers en anderstaligen die Nederlands willen oefenen en/of hun sociaal netwerk willen versterken. Daarnaast wordt onderzocht hoe de expertise en ervaringen van het Kenniscentrum WWZ kunnen bijdragen aan het ontwikkelen van de 'vierde pijler' in het inburgeringsbeleid binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vrijwilligerswerk wordt ingezet als hefboom voor empowerment, wat de kans verhoogt dat anderstaligen en nieuwkomers hun weg vinden naar het vrijwilligerswerk, wat in het Vlaams regeerakkoord 2021-2024 sterk naar voren wordt geschoven in functie van 'de vierde pijler' van integratie en inburgering
- De ondersteuning van het Kenniscentrum WWZ helpt organisaties in de ontwikkeling van een duurzaam vrijwilligersbeleid en een toegankelijke vrijwilligerswerking. De begeleidingen zijn altijd heel concreet en gericht op de praktijk. We reiken een theoretisch kader aan en gaan daarmee interactief aan het werk. We bieden praktische tips & stimulerende suggesties. We focussen op reflectie, uitwisseling en een massa inspiratie. De intentie is dat elke organisatie na de ondersteuning met kennis, inzicht, inspiratie én goesting aan de slag gaat in zijn eigen werking.

OD 3.2. De VGC zorgt voor ondersteuning bij het uitbouwen van kwaliteitsvolle buurtgerichte zorgnetwerken. Daarnaast worden organisaties ondersteund bij de omslag naar een meer vermaatschappelijkte zorg met bijzondere aandacht voor de effecten die er zijn voor mensen die zich in een kwetsbare situatie bevinden

- De VGC ondersteunt de Brusselse lokale dienstencentra (LDC) met een Vlaamse erkenning:
  - De VGC subsidieert de 19 Brusselse LDC om hun werking in het Brussels hoofdstedelijk gewest verder te kunnen uitbouwen met het oog op het behoud van een Vlaamse erkenning. De LDC fungeren als lokale ankerpunten en hebben hierbij oog voor hun laagdrempelige sociale functie naar de buurt. De VGC kan deze rol in 2024 kracht bijzetten door een recente uitbreiding van het team dat ondersteuning biedt aan de LDC (van 1 naar 2 VTE). Zie ook specifieke acties onder 1.1.
  - De VGC zal in 2024 actief deelnemen aan de werkgroep met het Vlaams Agentschap over de LDC die een betere samenwerking en afstemming over de LDC, kwaliteitsverhoging en planlastvermindering als finaliteit heeft.
- Naar aanleiding van de ontwikkeling van zorgzame buurten in Vlaanderen en het Brussels hoofdstedelijk gewest ondersteunen de VGC en de Vlaamse Gemeenschap gezamenlijk zes 'Zorgzame buurten in Brussel' ondersteunen en inspireren van lokale besturen, buurtwerk, welzijns- en zorgorganisaties en zorgraden van eerstelijnszones bij het ontwikkelen van zorgzame buurten in Vlaanderen en Brussel. De VGC fungeert voor deze Brusselse oproep als aanspreekpunt en als subsidiërende overheid die instaat voor de inhoudelijke en de financiële opvolging van de projecten. De VGC neemt dit initiatief vanuit haar regierol voor de uitbouw van het lokaal sociaal beleid in Brussel.

De geselecteerde projecten 'Zorgzame Buurten Brussel' zijn:

- Connection Karreveld, met als penhouder I-mens
- De welzijnsconciërge/Conciërge-du-bien-être, met als penhouder LDC Vives

- Be Coming Home, met als penhouder Solentra
  - Chasse coeur, met als penhouder Wijkhuis Chambéry
  - Zorgzaam Neder-Over-Heembeek, met als penhouder WZC De Overbron
  - Zorgzame buurt Peterbos, met als penhouder SAAMO Brussel
- De lopende zorgzame buurtprojecten lopen af eind februari 2024. In Brussel werden er echter twee projecten verlengd (Peterbos en Vives). Er wordt vanuit Vlaanderen gewerkt aan een slotverklaring en er komt een eindsymposium op 22 april 2024. We bekijken intern wat we doen met Brusselse projecten. We bekijken in 2024 wat we kunnen opnemen naar verduurzaming van deze projecten.

OD 3.3. De VGC ondersteunt initiatieven die inzetten op vrijwillige en informele zorg.

- De VGC volgt de ontwikkelingen rond personen met een zorg- en ondersteuningsnood op via BruZEL. Sinds 2022 organiseert BruZEL jaarlijks een ontmoetingsfestival voor burgers, zorgverleners en beleidsmakers, wat ook zal gebeuren in 2024, met als thema 'jongeren'.

OD 3.4. Initiatieven die ervaringsdeskundigheid valoriseren of uitgewerkt zijn vanuit het perspectief van patiënten, mantelzorgers of hulpvragers worden aangemoedigd.

- Begin 2023 kende de VGC aan de 8 verenigingen waar armen het woord nemen een structurele subsidie van elk 65.000 EUR toe om hun basiswerking te versterken.
- De VGC deelt goede praktijken op vlak van buurtgericht/vraaggestuurd werken (verbreding van de opgedane kennis in de geselecteerde projecten van 'zorgzame buurten')
- VGC en Odisee Hogeschool organiseren op 8 februari 2024 de Studiedag "De binnenkant van sociaal isolement" waar men meer kan ontdekken over de belevingswereld van Brusselaars in sociaal isolement en concrete tips en tricks op zak krijgt om hier als professional en organisatie mee om te gaan.
- Bij Collegebesluit nr. 20222023-0283 van 29 november 2022 werd een oproep gelanceerd voor projecten 'Eenzaamheid en sociaal isolement'. Feitelijke verenigingen, vzw's en lokale besturen konden tot 1 maart 2023 een projectaanvraag indienen. De volgende organisaties ontvingen subsidies voor de periode van 1 mei 2023 – 30 juni 2025):
- Vzw Avansa Citizenne met project 'Ode aan de eenzaamheid'
  - Vzw Globe Aroma met project 'Art for Youth';
  - Vzw Cultuurvuur met project 'Vier het leven';
  - Vzw Zonder Handen met project 'Circus Moves'.

We volgen deze projecten verder op in 2024 en capteren de goede praktijken.

SD 4. Het ondersteunen van methodieken die de betrokkenheid en inspraak van burgers in het lokaal sociaal beleid bewerkstelligen.

De VGC werkt aan een Brussel dat de toekomsttoets kan doorstaan: een inclusief beleid dat de Brusselaars sterker maakt door hen eigenaarschap te geven via participatie en een kwaliteitsvol leven in Brussel.

VGC-brede operationele doelstellingen:

- Burgers en organisaties hebben inspraak in het beleid met toegankelijke werkvormen afgestemd op verschillende doelgroepen.
- We hebben oog voor participatie in alle beleidsfasen: zowel tijdens de opmaak en opvolging als voor de evaluatie van de beleidsdoelstellingen.
- We experimenteren met innovatieve manieren om te doen participeren en ontwikkelen zo een duurzaam participatiebeleid voor de VGC en haar organisaties.
- We stimuleren en ondersteunen burgerinitiatieven en burgerprojecten.
- De adviesorganen zijn klankborden voor het VGC-beleid, zijn dynamisch en worden representatief samengesteld.

Operationele doelstellingen in het lokaal sociaal beleid 2021-2025:

De beschreven participatiecultuur is een ambitie in alle beleidsdomeinen waarvoor de VGC bevoegd is. Het lokaal sociaal beleid is hier als vanzelfsprekend in gevat en zal het participatief proces mee voeden en versterken vanuit de sectorspecifieke expertise opgebouwd binnen het lokaal sociaal beleid van de VGC.

OD 4.1. Vraagstukken vanuit het lokaal sociaal beleid worden geïntegreerd in VGC-brede participatieprocessen. Waar nodig worden bijkomende participatieve trajecten opgezet en aangepaste methodieken uitgewerkt in partnerschap met het werkveld. Vanuit het lokaal sociaal beleid wordt ingezet op het bereiken van (potentiële) gebruikers van het hulpverleningsaanbod en mensen met zorgnoden en in het bijzonder naar mensen die zich in een kwetsbare situatie bevinden.

- De VGC bouwt structurele participatie van mensen in armoede uit binnen haar verschillende beleidsdomeinen en ontwikkelt samen met experts, waaronder mensen met ervaring uit armoede, procedures en tools om deze participatie te garanderen. In 2024 zorgen we ervoor dat goede ontwikkelde praktijken binnen een specifiek beleidsdomein VGC-breed gedeeld worden.

OD 4.2. De zorgnoden van Brusselaars vormen de toetssteen van ons welzijns- en gezondheidsbeleid. Vanuit het lokaal sociaal beleid wordt ingezet op het bereiken van (potentiële) gebruikers van het hulpverleningsaanbod en mensen met zorgnoden en in het bijzonder naar mensen die zich in een kwetsbare situatie bevinden.

- In 2024 bouwt de VGC verder aan de samenwerking tussen het GBO en doelgroepenorganisaties zoals BPA, VWAWN, CAW, Foyer om zicht te krijgen op de leefsituatie van mensen die zich in de meest kwetsbare situaties bevinden.
- Om het strategisch meerjarenplan van de VGC 2026-2030 te voeden, zal de VGC zich laten inspireren door Brusselaars om van Brussel een nog betere stad te maken. De participatie van Brusselaars met een kwetsbaarheid krijgt extra aandacht. In samenwerking met

partnerorganisaties versterken we de stem van laaggeschoolde, anderstalige, minder-mobiele... inwoners. Vanuit Lokaal Sociaal bereiden we dit traject mee voor.

- De VGC screent de memoranda van de verschillende beleidsdomeinen binnen welzijn en gezondheid.

OD 4.3. De adviesraad Welzijn en Gezondheid is geïnformeerd over het lokaal sociaal beleid, adviseert de VGC bij het maken van strategische keuzes en is het instrument bij uitstek om een goede wisselwerking te genereren tussen de eerstelijnszone BruZEL en de ontwikkelingen binnen het lokaal sociaal beleid.

- De adviesraad Welzijn & Gezondheid wordt geïnformeerd over de voortgang van het Lokaal Sociaal Beleid.
- De VGC faciliteert de Stuurgroep geïntegreerd breed onthaal Brussel. De adviesraad Welzijn en Gezondheid fungeert als extern klankbord voor deze werkgroep en adviseert over moeilijke kwesties.
- De VGC ondersteunt de adviesraad welzijn- en gezondheid in haar traject om te komen tot beleidsaanbevelingen voor de nieuwe bestuursploeg.

OD 4.4. De VGC gaat in gesprek met mensen die ervaring hebben met een leven in armoede en houdt rekening met hun perspectief.

- De VGC werkt structureel samen met het Brussels Platform Armoede en de verenigingen waar armen het woord nemen om bij belangrijke beleidskeuzes de mening van mensen in armoede te kennen, zie actie 1.1.

3 Een sterk gedeeld verhaal

De VGC voorziet naast de decretale middelen lokaal sociaal beleid voor de regierol ook bijkomende middelen die de uitvoering van dit meerjarenplan Lokaal Sociaal Beleid 2021-2025 mogelijk maken.

- **CAW Brussel:** In het convenant 2022-2025 met zijn specifieke opdrachten toegekend aan CAW Brussel voor het LSB. CAW Brussel ontwikkelt een outreachend onthaal naar gezinnen met kinderen, jongeren en professionals in het N-netwerk. Door de ontwikkeling van een outreachend onthaal zorgt CAW Brussel ervoor dat informatie, advies en sociale hulp- en dienstverlening beter toegankelijk worden en dat kwetsbare Brusselaars meer geholpen worden in het opnemen van hun grondrechten.
- De VGC ondersteunt de **vzw Dienstencentrum voor het Kind – Nasci** voor het begeleiden en doorverwijzen van kwetsbare (kans)arme moeders en kinderen en voor het organiseren van groepsvormende en emanciperende activiteiten, van vormingen en van opvoedingsondersteuning.
- De VGC ondersteunt ook de **jeugdwelzijnswerking van vzw D'BROEJ**. De jeugdwelzijnswerking van D'BROEJ werkt rond de individuele en trajectmatige begeleiding en doorverwijzing van kinderen en jongeren met (hulp)vragen en werkt acties m.b.t. welzijnsthema's uit voor groepen kinderen, jongeren en hun ouders.
- De VGC realiseert via de verschillende (transversale) doelstellingen en projecten die bijdragen aan armoedebestrijding en aan toegankelijke en nabije zorg (zoals o.a. de acties

in de strijd tegen schoolverzuim en schooluitval, de werking naar maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, arbeidszorg en de geïntegreerde wijkwerkingen).

- De VGC subsidieert het Brussels Platform Armoede (BPA) voor:
  - de ondersteuning van de 8 lokale verenigingen waar armen het woord nemen in functie van het behoud van de Vlaamse decretale erkenning en samenwerking rond gezamenlijke opdrachten op maat van de Brusselspecifieke context;
  - De ondersteuning van het VGC-beleid en faciliteren van participatie en dialoog tussen de VGC en de armoedeverenigingen.
- De VGC versterkt sinds 2023 de 8 verenigingen waar armen het woord nemen zodat zij hun rol als laagdrempelige basiswerking kunnen opnemen.

4 Begroting 2024

Inkomsten		Uitgaven	
Subsidie LSB Vlaamse Gemeenschap	€ 154.600	Loonkost LSB-medewerker VGC-administratie	€ 100.682
Bijdrage van de VGC in de loonkost van de VGC-LSB-medewerker (reguliere middelen)	€ 45.222	Subsidie aan het Kenniscentrum WWZ voor het steunpunt vrijwilligerswerk binnen het LSB	€ 23.000
		Subsidie aan het Kenniscentrum WWZ voor LSB	€ 76.140
Totaal:	€ 199.822		€ 199.822

Bijlage 1: Addendum

Koppeling meerjarenplan lokaal sociaal beleid 2021-2025 en het meerjarenplan VGC 'samen stad maken' 2021-2025

Het Strategisch Meerjarenplan 2021-2025 van de VGC (SMJP) is de verdieping en uitwerking van het bestuursakkoord 'Brussel is wat we delen'. Het plan vertaalt de beleidskeuzes in een reeks doelstellingen en acties voor de komende jaren.

Het strategisch meerjarenplan 2021-2025 bestaat uit zeven beleidsdoelstellingen. Die zeven doelstellingen en de daaraan gekoppelde actieplannen en acties vormen het inhoudelijke raamwerk van het meerjarenplan en geven aan welke toekomstvisie de VGC heeft voor Brussel.

Beleidsdoelstellingen van het SMJP:

1. Brusselaars kunnen hun talenten maximaal ontwikkelen;
2. Brussel is een kind- en jeugd vriendelijke stad;
3. We bouwen mee aan een meertalig Brussel;
4. We betrekken alle mogelijke Brusselaars bij het vormgeven van ons beleid en aanbod;
5. Brussel is een bruisende en levende stad, waar mensen zich met elkaar verbonden voelen;
6. Brussel zorgt en beweegt;
7. De VGC is een wendbare en samenwerkende overheid.

Het volledige strategische meerjarenplan 2021-2025 is raadpleegbaar via: https://www.vgc.be/sites/vgc/files/2021-01/Meerjarenplan_%20VGC_2021-2025.pdf

Hieronder koppelen we de vier strategische doelstellingen zoals opgenomen in het convenant Lokaal Sociaal Beleid tussen de VGC en Vlaamse overheid aan de actieplannen uit het Strategische Meerjarenplan van de VGC 2021-2025. De strategische doelstellingen van het Lokaal Sociaal Beleid situeren zich onder beleidsdoelstellingen 4 en 6 van het strategische meerjarenplan van de VGC.

Strategische doelstelling 1 (LSB): Het verhogen van de toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening van het Nederlandstalig netwerk van gemeenschapsvoorzieningen en het realiseren van geïntegreerd breed onthaal

Dit heeft minstens betrekking op het bevorderen van overleg en afstemming tussen de lokale actoren om te komen tot een complementair aanbod aan lokale sociale hulp- en dienstverlening.

Actieplannen uit het SMJP:

- 4.1. Het N-aanbod spreekt meer inwoners aan.
- 4.3. De strijd tegen armoede voeren we op.
- 6.4. Zorg komt dichterbij.

Strategische doelstelling 2 (LSB): Het verhogen van de afstemming van het aanbod aan lokale sociale hulp- en dienstverlening van het Nederlandstalig netwerk van gemeenschapsvoorzieningen op de lokale behoeften

Daartoe worden samenwerkingsverbanden geïntegreerd breed onthaal uitgebouwd. Een samenwerkingsverband geïntegreerd breed onthaal omvat bij voorkeur één of meerdere openbaar centra voor maatschappelijk welzijn, CAW Brussel en de erkende diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen. De samenwerkingsverbanden geïntegreerd breed onthaal voldoen aan de voorwaarden bepaald in de artikels 10, 11 en 12 van het decreet betreffende het lokaal sociaal beleid.

Actieplannen uit het SMJP:

6.2. De Brusselaar is het vertrekpunt voor gezondheid, zorg en welzijn.

6.3. De VGC spoort leemtes in het bestaande grootstedelijke zorgaanbod op en vult die aan.

Strategische doelstelling 3 (LSB): Het omgaan met de nieuwe context van vermaatschappelijking van de zorg, het stimuleren van initiatieven van vrijwillige en informele zorg én het bieden van ondersteuning voor het vrijwilligerswerk

De VGC organiseert initiatieven van vrijwillige en informele zorg, of ondersteunt en stimuleert dergelijke initiatieven die door lokale actoren of de bevolking georganiseerd worden.

De VGC sensibiliseert de bevolking voor deelname aan, oprichting, organisatie of gebruik van de initiatieven van vrijwillige of informele zorg.

Actieplannen uit het SMJP:

6.4. Zorg komt dichterbij.

6.2. De Brusselaar is het vertrekpunt voor zorg en welzijn.

Strategische doelstelling 4 (LSB): Het ondersteunen van methodieken die de betrokkenheid en inspraak van burgers in het lokaal sociaal beleid bewerkstelligen.

Om de betrokkenheid en inspraak van de meest kwetsbare burgers te realiseren worden participatiemethodieken ingezet die afgestemd zijn op de doelgroep.

Actieplan uit het SMJP:

4.4. Brussel maken we samen met burgers en organisaties uit het n-netwerk.